

תהילים פרק ק'

מזמור לתודה

חלקו הראשון של המזמור קורא להכנה רוחנית והכרה אוניברסלית בבורא מחוץ לשערי המקדש, בעוד חלקו השני מתאר את השבח המעשי ואת חסדו הנצחי של ה' בתוך המקדש פנימה. לב המזמור מחבר בין שני האגפים באמצעות ה"כתיב והקרי", המעניקים שני נימוקים משלימים להודיה: הבריאה הכללית של האנושות ("ולא אנחנו") לעומת הבחירה והשייכות הייחודית של עמו וצאן מרעיתו ("ולו אנחנו").

(א) מזמור לתודה:

הריעו ליהוה כל הארץ.

(ב) עבדו את יהוה בשמחה, באו

לפניו ברננה.

(ג) דעו כי יהוה הוא אלהים,

הוא עשנו (ולא) ולו אנחנו, עמו

וצאן מרעיתו.

(ד) באו שעריו בתודה, חצרתיו

בתהלה; הודו לו, ברכו שמו.

(ה) כי טוב יהוה, לעולם חסדו, ועד

דך ודך אמונתו.

מזמור זה בנוי במבנה ארכיטקטוני מדויק של שני אגפים שווים המקיפים ציר

מרכזי, כאשר מספר המילים מייצר סימטריה מופלאה (18-7-18).

חלק הראשון של המזמור עוסק בעבודת התודה מחוץ למקדש (פסוקים א-ג. 18 מילים). ההכנה הרוחנית והקריאה האוניברסלית, מתרחשת עוד לפני הכניסה אל הקודש. עבודה זו מורכבת מארבעה שלבים עולים:

הָרִיעוּ לַה' כָּל הָאָרֶץ - הקריאה וההתעוררות הכללית.

עֲבְדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה - הפיכת העבודה לשמחת חיים.

בָּאוּ לִפְנֵי בְּרִנָּה - הביטוי המעשי והקולי של השמחה.

דַּעוּ כִּי ה' הוּא אֱלֹהִים - ההכרה התודעתית העמוקה.

חלק השני של המזמור עוסק בעבודת התודה בתוך המקדש (פסוקים ד-ה. 18 מילים). חלק זה מעתיק את מקום ההתרחשות אל תוך הקודש פנימה, ומפרט את השבח המעשי ואת נימוק הנצח שלו. גם כאן יש ארבע פעולות, אלא שהן מרוכזות בפסוק אחד:

בָּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה.

(באו) חִצְרֹתָיו בְּתִהְלָה.

הוֹדוּ לוֹ.

בְּרָכוּ שְׁמוֹ.

הנימוק לכל הפעולות הללו: כִּי טוֹב ה', לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ, וְעַד דָּר וָדָר אֲמוֹנָתוֹ (=נאמנותו).

לב המזמור הוא ציר השייכות והיצירה (פסוק ג. 7 מילים): הוּא עֲשָׂנוּ (ולא) וְלוֹ אֲנַחְנוּ עֲמוֹ וְצֶאֱן מְרֵעִיתוֹ. מרכז המזמור משמש כגשר רעיוני המעניק את שני הנימוקים היסודיים להודיה. שני הנימוקים הללו מתפצלים בדיוק רב בין הכתיב לקרי, ומתכתבים באופן ישיר עם שני חלקי המזמור:

לפי הכתיב ("ולא"): הוּא עֲשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ. המשמעות: ה' יצר אותנו, ואין לנו קיום מעצמנו. נימוק זה מתאים לחלק הראשון - ההכרה הכלל-עולמית של "כל הארץ" בכורא שברא את הכל.

לפי הקרי ("ולו"): וְלוֹ אֲנַחְנוּ עֲמוֹ וְצֶאֱן מְרֵעִיתוֹ. המשמעות: אנו שייכים לו באופן ייחודי, והוא מנהיג ורועה אותנו בבטחה. הזיקה: נימוק זה מתאים

לחלק השני - הבאים שערינו וחצרותיו כבני בית וכצאן המבקש את קרבת הרועה
במקדש.